

13. desember 2022

Høring – heving av grensen for krav om funksjonelt skille

Samfunnsbedriftene er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for 550 virksomheter, herunder i overkant av 160 energiselskap. Virksomhetene deltar i hele verdikjeden for energi, fra produksjon av vann- og vindkraft, til distribusjon og omsetning av elektrisitet. Vi representerer en rekke mellomstore og mindre virksomheter i kraftbransjen. Dette er foretak som i særlig grad blir berørt, både praktisk og økonomisk av dagens grense for funksjonelt skille i energilovens § 4-7. Vi merker oss at statsråden med departementet har vært lydhør for de anførsler som er fremmet angående dagens grense på 10 000 nettkunder. Det gleder oss. Til høringen har vi dermed følgende overordnede kommentarer og anførsler:

- Samfunnsbedriftene støtter forslaget til endring i kravet om funksjonelt skille etter energiloven, slik at grensen heves til nettforetak med 100 000 eller flere nettkunder
- Vi deler departementets vurdering når det under punkt 5 fremheves at en heving av terskelverdien kan sies å legge til rette for likere rammevilkår for nettselskapene. Foruten de forhold som det pekes på under punkt 5, skal vi på departementets oppfordring også supplere med at en endring av grensen som foreslått også forventes å styrke forsyningssikkerheten ved å redusere sårbarheten ved større hendelser. I tillegg har mindre foretak i distriktene ofte særlige utfordringer for å tiltrekke seg og beholde kompetent arbeidskraft. En endring av dagens grense vil gi større fleksibilitet og kunne styrke kompetansesituasjonen.
- Det anmodes om at nødvendig lovendring og ikrafttredelse prioriteres administrativt og politisk for å redusere perioden berørte selskap vil måtte underkaste seg dagens grenseverdi. Høringsforslaget og underliggende forhold er ikke komplekst og med en lang høringsfrist bør alle parter ha hatt rikelig anledning til å sette seg inn i forslaget. Dagens grense har allerede fått virke i nærmere ett og et halvt år ved høringsfristens utløp. Forutsigbarhet for selskapene krever rask videre oppfølging
- Departementet er gitt adgang til å gi dispensasjon fra hele eller deler av kravet til funksjonelt skille etter energilovens § 4-7 fjerde ledd. Departementet har så langt vært avvisende til å innrømme dette med bakgrunn i henvisning til forarbeider og det som må anses som en svært streng tolkning med krav om «særlige tilfeller». Når departementet avslår dispensasjon og samtidig trekker høringsprosessen i langdrag, sementeres i praksis en uheldig og uønsket posisjon for mange selskap. I påvente av administrativ og politisk oppfølging av høringen ber vi derfor om at departementet bruker den muligheten som foreligger til å imøtekomme søknader om dispensasjon.

Nærmere om våre anførsler

Samfunnsbedriftene har sammen med EI og IT forbundet, samt berørte selskap, anmodet om endring av grensen for funksjonelt skille fra 10 000 til 100 000 nettkunder. Partenes anmodning var en oppfølging av en langvarig politisk behandling av varierende grenseverdier som endte med ny grenseverdi med effekt for 2021. Gjennom stortingets vedtak på 10 000 kunder avstod norske myndigheter fra å benytte den unntaksmuligheten som følger av EUs regelverk. Her er det gitt adgang til å dispensere fra krav om funksjonelt skille opp til 100 000 kunder og etter det Samfunnsbedriftene kjenner til blir dette unntaket gjennomgående benyttet i EU. Dagens regelverk medfører dermed at norske nettselskap må forholde seg til et strammere rammeverk enn sammenlignbare selskap i andre land.

Samtidig tillater vi oss å stille spørsmål til grunnlaget for en særnorsk grense på 10 000. Etter det vi forstår er EUs unntak begrunnet i at regelen vil være unødig byråkratisk for selskap med mindre enn 100 000 kunder. Vi finner ikke en tilsvarende vurdering for dagens norske grense. Når diskusjonen har bølget mellom 100 000, 30 000 eller 10 000 fremstår tidligere argumentasjon mer som resultatet av en politisk hestehandel uten reelle bekymringer for effektiv og rasjonell administrasjon av nettselskapene, slik EUs grense er begrunnet. Dette er uheldig, og med dagens grense på 10 000 også uhensiktsmessig for mellomstore og mindre selskap. Dagens lave grense imøtekommer de minste selskaperes smådrifts- og distriktstilpassede behov for rasjonell drift. Imidlertid vil en rekke andre selskap ha tilsvarende behov, enten de har 11 000 eller betydelig flere kunder. Det er derfor vesentlig at grensen oppjusteres for å møte tilsvarende behov i sammenlignbare selskaper.

For øvrig vises det til tidligere anførsler i møte med tidligere olje- og energiminister Marte Mjøs Persen den 5. januar 2022, oppsummert i brev 6. januar. Vi skal kort oppsummerer:

- Lovendringen i 2021 har allerede i praksis vist seg å få store, negative konsekvenser for berørte selskap. Dette i form av redusert fleksibilitet, svekkelse av distriktets mulighet til å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft, redusert innovasjonskraft og økt administrasjon på bekostning av verdiskaping.
- Dagens grense har personalmessige effekter som er egnet til å svekke beredskapssituasjonen i distriktene samt undergrave lokal praksis med utvikling og utdanning av lærlinger.
- Funksjonelt skille bygger på EUs regelverk som åpner opp for et unntak oppad begrenset til 100 000 nettkunder. Etter det vi kjenner til er det ikke ulikheter i organisatoriske eller nasjonale forhold som tilsier at Norge har mindre grunn enn EU til å benytte unntaket fullt ut. Gjennomgang av 66 konkrete saker som tidligere statsråd Bru viste til på spørsmål fra stortinget gir heller ikke grunnlag for en lavere grense for å hindre lovbrudd. Tvert imot, strenge krav til ulovlig kryssubsidiering og nøytralitetsplikt legger i seg selv stramme rammer for alle selskap, uavhengig av grense for funksjonelt skille.

Med dette som bakgrunn imøteser vi en endring av loven som varslet av departementet i høringen. Vi fremhever at denne endringen har praktisk betydning for en rekke selskap i deres

daglige virke og vi ber derfor om at departementet sikrer hurtig fremdrift i videre prosesser med å fremlegge saken til videre behandling snarest og da fortrinnsvis med effekt fra tidligst mulig tidspunkt. Til dette er gjennomført, ber vi ellers om at departementet imøtekommer søknader om dispensasjon og eventuelle klager på avslag som måtte være påklaget.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør Energi

 Samfunnsbedriftene

Haakon VIIs gate 9, Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo
[samfunnsbedriftene.no](https://www.samfunnsbedriftene.no) | [Facebook](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#)